

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3009/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Balázs Andrea Katalin (a továbbiakban: indítványozó, jogi képviselője: dr. Simon Attila ügyvéd, 4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 36. szám) a Hajdúszoboszlói Járásbíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú, másodfokú eljárás során meghozott végzése, valamint az abban felülvizsgált Hajdúszoboszlói Járásbíróság 1.Bpk.12/2017/2. sorszámú végzése sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt, alapvető jogok korlátozásának mércéjéről szóló alkotmányjogi szabályt, illetve ezzel összefüggésben az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóság jogát és a véleménynyilvánítás Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében írt korlátját, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében elismert jó hírnévhez fűződő alapvető jogokat. Az indítványozó emellett hivatkozik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes hatósági eljárásból fakadó követelmények, illetve az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési elv megsértésére is.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló rágalmazás vétsége miatt indított büntető-ügyben az indítványozó feljelentőként szerepel. Az indítványozó az ügyben első fokon eljáró Hajdúszoboszlói Járásbíróság előtt tett feljelentésének rövid lényege szerint a feljelentett a feljelentő, vagyis az indítványozó lakóhelye szerinti város polgármesterének címzett és korábban már elküldött levelét a város képviselő testületi ülésén felolvasta és egyúttal kérte annak jegyzőkönyvbe vételét is. A feljelentett a felolvasott levélben úgy fogalmazott, hogy az indítványozó az önkormányzattól kapott munkáját valójában nem személyesen, hanem a nyugdíjas édesanyján keresztül látja el, aki korábban a város jegyzője volt. A feljelentett ezért azt kéri, hogy az indítványozóval szemben költségvetési csalás bűncselekménye miatt kezdeményezzenek büntetőeljárást. Az indítványozó ezek alapján nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétsége miatt tett büntetőfeljelentést a feljelentővel szemben. Ez utóbbi büntetőfeljelentés alapján eljáró járásbíróság megítélése szerint ugyanakkor a kifogásolt elkövetési magatartás alapján egyfelől azért nincsen helye büntetőeljárás lefolytatásának, mert a magánvádas eljárásban vádnak tekintendő feljelentés nem rögzít olyan pontosan körülírt elkövetési magatartást, amely kielégíti a törvényes vád követelményeit. Másfelől pedig a járásbíróság a szóban forgó közlés tárgyának, céljának, körülményeinek és kontextusának értékelését követően megállapította, hogy a feljelentett cselekmény a közügyek vitatását érinti és éppen ezért nem bűncselekmény (erről lásd: Hajdúszoboszlói Járásbíróság 1.Bpk.12/2017/2. sorszámú végzésének 3–5. oldalait).
- [4] Az indítványozó ezt követően fellebbezéssel támadta az elsőfokú bíróság döntését. E fellebbezés alapján eljáró Debreceni Törvényszék a járásbíróság döntését ugyan helybenhagyta, de a büntetőeljárás megszüntetésének okát részben megváltoztatta. Végzésének indokai szerint a feljelentésben szereplő cselekmény leírása kellően pontos, így megfelel a vád törvényességével szemben támasztott büntetőeljárás követelményeknek. A törvényszék értékelése szerint ugyanakkor a feljelentésben írt cselekmény különösen azért nem bűncselekmény, mert az inkriminált kijelentések egy önkormányzati közmeghallgatás során hangzottak el és nem gyalázkodó jellegűek (erről lásd: Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú végzésének 2–3. oldalait).

- [5] 1.2. Az indítványozó a Debreceni Törvényszék döntésével szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapítva elsődlegesen azt állítja, hogy a törvényszék döntése az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog-korlátozási mércével összefüggésben sérti az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóság jogát és a véleménynyilvánítás Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében írt korlátját, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében elismert jó hírnévhez fűződő alapvető jogot. Az indítványozó több, korábbi alkotmánybírói döntést is megjelölve, a felhívott alapvető jogok sérelmének közös indokaként adja elő, hogy az eljáró büntetőbírók helytelenül értékelték a feljelentésben szereplő kijelentéseket és ez a téves bizonyítékértékelés idézte elő az alapjogi sérelmet. Az indítványozó álláspontja szerint ezt támasztja alá, hogy a közmeghallgatás fő tárgya nem a feljelentett személye volt és ennek megfelelően a helyi lakosok el is határolódtak a feljelentő cselekményétől. Ezen kívül az indítványozó az alkotmányjogi panaszában megjelöli ugyan, de indokolást nem ad elő az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, valamint az Alaptörvény 28. cikk sérelmének okaiként. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott törvényszéki döntés, valamint az annak alapjául szolgáló járásbírói végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálja meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 2.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó a törvényszék végzését többek között az Alaptörvény 28. cikkben foglalt jogértelmezési elvre hivatkozással kifogásolja. Az Alaptörvény e szabálya a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény e szabálya önmagában nem biztosít Alaptörvényben védett jogot {erről elsőként lásd: 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11], melyet legutóbb megerősített: 3266/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [8]}. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban emellett felhívja az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes hatósági eljárás követelményeinek sérelmét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt garancia a tisztességes eljárás követelményét a közigazgatási hatósági eljárásokban fogalmazza meg. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság kialakított gyakorlata szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére az érdemi összefüggés hiánya miatt nem lehet bíróság hatáskörébe tartozó eljárásokban hozott bírói döntésekkel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt alapítani {elsőként lásd: 3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17] és 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6], majd pedig legutóbbról lásd: 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13] és 3266/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [8]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményeknek.
- [8] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így kimerülésüket az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3316/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [9]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {el-

- sőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3316/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [9]]. Ezen általános tételnek megfelelően az Alkotmánybíróság a korábbi döntéseiben megfogalmazott álláspontja szerint „a rágalmazás törvényi tényállása vonatkozásában annak megállapítása, hogy a konkrét ügyben a sérelmezett kijelentés értékítéletet vagy tényállítást tartalmaz-e, továbbá annak megfelelő minősítése, hogy az állított tény becsületsértő jellegű vagy sem, a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés” {3147/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [25], amelyet az Alkotmánybíróság legutóbb megerősített: 3360/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [29] és 3359/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog-korlátozási mércével összefüggésben azért hívja fel az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóság jogát és a véleménynyilvánítás Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében írt korlátját, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből fakadó jó hírnévhez fűződő alapvető jogot, mert vitatja az inkriminált kifejezéshez fűzött jogértelmezést, vagyis a kifejezések bírói értékelését. Az indítványozó érvelése szerint ugyanis az eljáró bíróságok értelmezésével szemben a szóban forgó kifejezés a célját, tárgyát és körülményeit tekintve nem érinti a közügyek vitatását és emellett a becsület csorbítására alkalmas. Ennek megfelelően az indítványozó alkotmányjogi panaszában az ügyben eljáró büntetőbíróságok jogalkalmazói tevékenységének ismételt értékelését kívánja. Az Alkotmánybíróság előbbiekből ismertetett következetes gyakorlata értelmében azonban az ítélező bíróság bizonyítékértékelési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint értékelje, illetve jogértelmezési szabadságának körébe esik annak megítélése, hogy az eljárás során megállapított tényállás jogi minősítése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általános elfogadott szabályaihoz. Ennek felülvizsgálatától az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg az eljáró bíróság bizonyítékértékelése Alaptörvényben védelt jogot nem sért. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések indokolásaiból azonban kitűnik, hogy a bíróságok a releváns alkotmányjogi mércék felismerésével és felhasználásával értékelték az inkriminált kifejezést, és erről az értékelésről, valamint a büntetőjogi törvényi tényállás értelmezésének szempontjairól döntéseik indokai között részletesen számot is adtak (erről lásd: a Hajdúszoboszlói Járásbíróság 1.Bpk.12/2017/2. sorszámú végzésének 3–5. oldalait; valamint a Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú végzésének 2–3. oldalait). Az Alkotmánybíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem jelöl meg olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Emellett, figyelemmel a korábban kimunkált gyakorlatára, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban megjelölt kérdéseket a jelen ügygel összefüggésben nem értékelté alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem {lásd elsőként: 3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7], majd későbbiből: 3187/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1452/2017.

